

tur, etiamsi per corpus exercentur. Quemadmodum solius fornicationis vis quædam imperiosæ libidinis conditioni suæ subdit, propriumque ipsius corporis mancipium pessimum facit, tempore maxime ipsius immundissimæ operationis, ut aliud quid præter quod agit in ipso corpore, non sit liberum humanæ menti vel cogitare, vel intendere. Si autem etiam generalem significare voluit Apostolus fornicationem, propter quam dixisse videatur: « Omne peccatum quodcumque fecerit homo, extra corpus est; qui autem fornicatur, in corpus proprium peccat: » sic accipiendum est et intelligendum, ut quisque dum non adhæret Deo, quia adhæret mundo, omnia temporalia diligens et concupiscens, merito in corpus proprium peccare dicatur, id est, universæ concupiscentiæ carnali deditus et subditus factus, tanquam totus creaturæ servus ab ipso Creatore alienus, per illam initium omnis peccati superbiam, cujus superbiæ initium est, ut scriptum est, apostatare a Deo¹. A quo generali fornicationis malo quisque alienus, quodcumque aliud peccatum potuerit ut homo corruptibilis adhuc et mortalis incurrere, hoc intelligatur extra corpus esse; id est, extra corporeæ et temporalis omnis concupiscentiæ malum, alienum esse, extra corpus, ut sæpe dictum est, esse. Tantummodo enim carnalis et generalis concupiscentiæ malo per omnia fornicatur anima a Deo, tanquam corporalibus et temporalibus desideriis et delectationibus illigata et devincta, in corpus proprium peccat, cujus universaliter concupiscentiæ serviens, incurvatur mundo, et alienatur a Deo: quod est, ut dictum est, initium superbiæ hominis, apostatare a Deo. Propter quod generalis fornicationis cavendum malum, beatus Joannes admonet, dicens: « Nolite diligere mundum, neque ea

¹ Eccli. x. 15.

» quæ sunt in mundo; quoniam quæ in mundo sunt, concupiscentia carnis est, et concupiscentia oculorum, et ambitio sæculi, quæ non est ex Patre, sed ex mundo. » Et mundus transit, et concupiscentia ejus. Qui autem fecerit voluntatem Dei, manet in æternum, sicut ille manet in æternum¹. » Ista ergo dilectio mundi, quæ universalem in se concupiscentiam continet mundi, generalis est fornicatio, qua peccatur in corpus proprium; eo quod omnibus corporalibus et visibilibus et temporalibus desideriis et voluptatibus humanus indesinenter servit animus, ab ipso Creatore universorum desolatus atque derelictus.

SERMO CLXIII².

De verbis Apostoli, Galat. v. « Spiritu ambulate, et concupiscentias carnis ne perfeceritis.

I. Si consideremus, fratres, ante gratiam Domini quid fuerimus, et per gratiam Domini quid esse cœperimus; profecto invenimus, quia sicut homines in melius commutantur, ita etiam terrarum loca quæ prius contra Dei gratiam fuerunt, nunc Dei gratiæ dedicantur. « Nos » enim, sicut dicit Apostolus, templum Dei vivi sumus, » propter quod dicit Deus: Inhabitabo in illis, et deambulabo³. » Quæ autem hic simulacra fuerunt, figi noverant, ambulare non noverant. Deambulat autem in nobis præsentia majestatis, si latitudinem invenerit cha-

¹ Joan. ii, 15-17. — ² Alias III, de verbis Apostoli. — Habitus in basilica Honoriana VIII. Kal. Octobris. — ³ 2 Cor. vi, 16.

ritatis. Ad hoc nos exhortans Apostolus ait : « Dilata-
» mini, ne sitis jugum ducentes cum infidelibus¹. » Si
dilatemur, deambulat in nobis Deus : sed ut dilatemur,
operetur ipse Deus. Si enim latitudinem charitas facit,
quæ non novit angustias ; videte quia Deus sibi in nobis
latitudinem facit, ipso dicente Apostolo : « Charitas Dei
» diffusa est in cordibus nostris per Spiritum sanctum,
» qui datus est nobis². » Propter hanc latitudinem, in-
quam, in nobis deambulat Deus.

II. Modo Apostoli Epistola cum recitaretur, audivi-
mus : « Spiritu ambulate, et concupiscentias carnis ne
» perfeceritis. Caro enim concupiscit adversus spiritum,
» et spiritus adversus carnem. Hæc enim invicem adver-
» santur, ut non ea quæ vultis faciatis³. » Baptizatis di-
cebat : sed templum Dei adhuc ædificabat, nondum
dedicabat. Videte, fratres mei, quemadmodum cum loca
ipsa terrena in melius convertuntur, alia diruuntur atque
franguntur, alia in meliores usus commutantur ; sic et
nos sumus. Opera carnis fuerunt in nobis. Audistis cum
commemorarentur : « Manifesta autem sunt, inquit, opera
» carnis, quæ sunt fornicationes, immunditiæ, idolorum
» servitus, veneficia, » non beneficia, id est, non a bo-
nis dicta, sed a venenis : « Contentiones, inimicitia, hæ-
» reses, invidia, ebrietates, et his similia ; » deijcienda
sunt, non mutanda : « Quæ prædico, inquit, vobis, si-
» cut prædixi, quoniam qui talia agunt, regnum Dei non
» possidebunt⁴. » Ista in nobis, tanquam idola frangenda
sunt⁵. In usus autem meliores vertenda sunt ipsa corpo-
ris nostri membra, ut quæ serviebant immunditiæ cupi-
ditatis, serviant gratiæ charitatis.

III. Sed videte quid dixerit, et diligenter advertite.

¹ 2 Cor. vi, 13, 14. — ² Rom. v, 5. — ³ Galat. v, 16, 17. — ⁴ Ibid.
19-21. — ⁵ Florus ad Galat. v.

Operarii Dei sumus, adhuc ædificatur templum Dei. In
capite suo jam dedicatum est ; quoniam Dominus resur-
rexit a mortuis, devicta morte, mortalitate consumpta
ascendit in cœlum : quia scriptus de illo erat Psalmus
dedicationis domus¹. Ideo post passionem dicit : « Con-
» vertisti luctum meum in gaudium mihi, conscidisti
» saccum meum, et accinxisti me jucunditate, ut psallat
» tibi gloria mea, et non compungar². » Facta est ergo
illa post passionem dedicatio in resurrectione. Ergo et
nostra modo fit ædificatio per fidem, ut fiat et ipsa de-
dicatio per ultimam resurrectionem. Denique post istum
Psalmum dedicationis domus, ubi ostenditur resuscitatio
capitis nostri, alius est Psalmus post istum, non ante is-
tum, cujus sic habet titulus : « Quando domus ædifica-
batur post captivitatem³. » Recolite captivitatem, ubi
antea fuerimus, quando totum mundum velut massam
infidelium diabolus possidebat. Propter hanc captivita-
tem Redemptor advenit ; pretium nostrum sanguinem
suum fudit : fuso suo sanguine, captivitatis nostræ ins-
trumenta delevit. « Lex, inquit Apostolus, spiritalis est,
» ego autem carnalis sum, venundatus sub peccato⁴. »
Antea sub peccato venundati, sed postea gratia liberati.
Post illam captivitatem, domus modo ædificatur ; et ut
ædificetur, evangelizatur. Sic enim incipit Psalmus ipse :
« Cantate Domino canticum novum. » Et ne putes do-
mum istam in uno angulo ædificari, sicut ædificant schis-
matici, vel hæretici, attende quod sequitur : « Cantate
» Domino omnis terra⁵. »

IV. « Cantate Domino canticum novum. » Contra can-
ticum vetus, Testamentum novum, quia prius Testamen-
tum vetus : novus homo, ut deponatur vetus homo.

¹ Psal. xxix, 1. — ² Ibid. 12, 13. — ³ Id. xcvi, 1. — ⁴ Rom. vii, 14.
— ⁵ Psal. xcvi, 1.

« Exuite vos, inquit, veterem hominem cum actibus
 » suis; et induite novum, qui secundum Deum creatus
 » est in iustitia et sanctitate veritatis¹. » Ergo: « Cantate
 » Domino canticum novum: cantate Domino omnis terra.
 » Cantate, et ædificate; cantate, et bene canite. Annun-
 » tiate diem ex die salutare ejus²: » Annuntiate diem ex
 die Christum ejus. Quid est enim salutare ejus, nisi Chris-
 tum ejus? Pro isto salutari orabamus in Psalmo: « Os-
 » tende nobis, Domine, misericordiam tuam, et salutare
 » tuum da nobis³. » Desiderabant hoc salutare antiqui
 justi, de quibus Dominus dicebat Discipulis: « Multi
 » voluerunt videre quæ vos videtis, et non potuerunt⁴.
 » Et salutare tuum da nobis. » Dixerunt hoc antiqui justi:
 « Salutare tuum da nobis: » Christum tuum cum in hac
 carne vivimus, videamus. Videamus in carne, qui nos
 liberet a carne: veniat caro mundans carnem; patiatur
 caro, et redimat animam et carnem. « Et salutare tuum,
 » Domine, da nobis. » In hoc desiderio erat ille sanctus
 senex Simeon: in hoc, inquam, desiderio erat senex ille
 sanctus et de Deo bene meritus Simeon; sine dubio et
 ipse dicebat: « Ostende nobis, Domine, misericordiam
 » tuam, et salutare tuum da nobis. » In hoc desiderio,
 in talibus precibus responsum accepit, quia non gusta-
 ret mortem, nisi vidisset Christum Domini⁵. Natus est
 Christus, veniebat ille, ille ibat: sed donec veniret ille,
 ille ire nolebat. Jam senectus matura excludebat, sed
 sincera pietas detinebat. At ubi venit, at ubi natus est,
 at ubi eum portari matris manibus vidit, et divinam in-
 fantiam pia senectus agnovit; accepit eum in manus
 suas, et dixit: « Nunc dimittis, Domine, servum tuum in
 » pace; quoniam viderunt oculi mei salutare tuum⁶. »

¹ Colos. III, 9, et Ephes. IV, 24. — ² Psal. xciv, 2. — ³ Id. LXXXIV, 8
 — ⁴ Luc. X, 24. — ⁵ Id. II, 26. — ⁶ Ibid. 29.

Ecce unde dicebat: « Ostende nobis, Domine, miseri-
 » cordiam tuam, et salutare tuum da nobis. » Impletum
 est desiderium senis, mundi ipsius senectute vergente.
 Ipse ad senem hominem venit, qui mundum veterem in-
 venit. Ergo si mundum veterem invenit, audiat mundus:
 « Cantate Domino canticum novum: cantate Domino
 » omnis terra. » Destruatur vetustas, novitas surgat.

V. Cantate Domino canticum novum; cantate Do-
 » mino. » Videte certamen ædificantium. « Cantate Do-
 » mino, benedicite nomen ejus. Bene nuntiate¹, » quod est
 Græce, evangelizate. Quid? Diem ex die. Quem diem ex
 die? Salutare ejus. Quem diem ex die? Lumen ex lumine,
 Filium de Patre, salutare ejus. « Annuntiate in gentibus
 » gloriam ejus, in omnibus populis mirabilia ejus². »
 Ecce quomodo domus ædificatur post captivitatem.
 « Terribilis est super omnes Deos. » Super quos Deos?
 « Quoniam omnes dii gentium dæmonia, Dominus au-
 » tem coelos fecit³. » Sanctos fecit, Apostolos fecit.
 « Quoniam coeli enarrant gloriam Dei. Non sunt loquelæ
 » neque sermones, quorum non audiantur voces eorum.
 » In omnem terram exiit sonus eorum⁴, » quia omnis
 terra cantat canticum novum.

VI. Audiamus ergo et Apostolum, architectum ma-
 gistri: « Ut sapiens, inquit, architectus fundamentum
 » posui⁵. » Audiamus ergo istum architectum, quædam
 nova constructentem, quædam vetera dejicientem. « Spi-
 » ritu, inquit, ambulate, » nova est ista constructio⁶: « Et
 » concupiscentias carnis ne perfeceritis, » veterum est
 ista destructio. « Caro enim, inquit, concupiscit adversus
 » spiritum, et spiritus adversus carnem. Hæc enim in-
 » vicem adversantur, ut non ea quæ vultis faciatis⁷. »

¹ Psal. xciv, 2. — ² Ibid. 3. — ³ Ibid. 4, 5. — ⁴ Id. XVIII, 2-4. — ⁵ I Cor.
 III, 10. — ⁶ Florus ad Galat. V, 16. — ⁷ Galat. V, 17.

Adhuc enim ædificamini, nondum dedicamini. « Ut non » ea quæ vultis, faciatis. » Quæ enim vultis? Ut omnino nullæ sint concupiscentiæ malarum et illicitarum delectationum. Quis sanctus non hæc velit? Sed non efficit: quandiu hic vivitur, hoc non impletur. « Caro enim » concupiscit adversus spiritum, et spiritus adversus carnem. Hæc enim invicem adversantur, ut ea quæ vultis » facere, » ut nullæ sint in vobis prorsus rerum illicitarum concupiscentiæ, « non possitis. » Quid ergo restat? « Spiritu ambulate; » et, quia non potestis efficere ut concupiscentias carnis consumatis, « Concupiscentias carnis ne perficiatis. » Consumere quidem illas atque finire, et penitus extirpare omni modo velle debetis: sed quandiu sunt in vobis, et est alia lex in membris vestris repugnans legi mentis vestræ: « Concupiscentias carnis » ne perfeceritis. » Quid enim vultis? Ut omnino non sint concupiscentiæ carnis. Non vos permittunt implere quod vultis; nolite eas permittere implere quod volunt. Quid vultis? Ut omnino nonsint. Sed sunt: « Caro concupiscit adversus spiritum: » concupiscat spiritus adversus carnem. « Ut non ea quæ vultis, faciatis, » id est, ut non sint in vobis ipsæ concupiscentiæ carnis: nec ipsæ faciant quod volunt, ut opus earum perficiatis. Si non tibi in totum ceditur, noli et tu cedere. Prius æquetur pugna, ut aliquando sit victoria.

VII. Etenim procul dubio, fratres mei, erit: credamus, speremus, amemus, erit aliquando victoria, in dedicatione domus, quæ modo ædificatur post captivitatem. « Novissima enim inimica destruetur mors, cum » corruptibile hoc induerit incorruptionem, et mortale hoc » induerit immortalitatem². » Præmeditamini verba triumphantium: « Ubiest, mors, contentio tua²? » Triumphan-

¹ 1 Cor. xv, 26 et 53. — ² Ibid. 55.

tium ista vox est, non pugnantium. Pugnantium autem vox est: « Miserere mei, Domine, quoniam infirmus sum: » sana me, Domine, quoniam conturbata sunt ossa mea, » et anima mea turbata est valde; et tu, Domine, usque » quo¹? » Vide laborantem in certamine. « Et tu, Domine, usque quo? » Quid est: « Usque quo? » Quo usque probes quia ego subvenio. Si enim cito subvenirem, luctamen non sentire: si luctamen non sentire, tanquam de tuis viribus superbires; et per istam superbiam nunquam ad victoriam pervenires. Dictum est quidem: « Adhuc te loquente dicam: Ecce adsum². » Sed Deus et cum differt adest: et quod differt adest, et differendo adest: ne præproperam cum implet voluntatem, perfectam non impleat sanitatem.

VIII. Non enim, fratres mei, apostolo Paulo non aderat, qui cum certaret, ne extolleretur, timebat. « In » magnitudine, inquit, revelationum mearum ne extollar³. » Videte in conflictatione certantem, nondum in securitate triumphantem. « In magnitudine revelationum » mearum ne extollar. » Quis dicit: « Ne extollar? » O terror, o tremor! Quis dicit: « Ne extollar? » Cum tanta ejus verba sint retundentia elationem, compescentia tumorem, et dicit: « Ne extollar? » Parum est quia dicit: « Ne extollar: » videte medicamentum, quod sibi dicit appositum. « Ne extollar, inquit, datus est mihi stimulus carnis meæ, angelus Satanæ. » O venenum, quod non curatur nisi veneno! « Datus est mihi stimulus carnis meæ, angelus Satanæ, qui me colaphizet. » Caput cædebatur, ne caput extolleretur. O antidotum, quod quasi de serpente conficitur, et propterea theriacum nuncupatur! Serpens enim ille superbiam persuasit.

¹ Psal. vi, 3, 4. — ² Isai. lviii, 9. — ³ 2 Cor. xii, 7.

Gustate, et eritis sicut dii¹: superbiæ persuasio ista est. Unde cecidit, inde deiecit. Merito ergo venenum serpentis de serpente sanatur. Quid ait Apostolus? « Propter » quod ter Dominum rogavi, ut auferret eum a me. » Ubi est: « Adhuc te loquente dicam: Ecce adsum? » Propter quod, non semel, sed iterum et tertio Dominum rogavi. Nonne tunc et ipse dicebat: « Et tu, Domine, us- » que quo²? » Sed numquid quia differebat, ideo non aderat, et falsum erat: « Adhuc te loquente dicam: » Ecce adsum? » Quid enim? medicus quando dat quod desideras, adest; quando secat non adest? Nonne sub medici ferramento clamas ut parcat; et quia magis adest, magis secat? Denique ut scias quia aderat, videte quid ter roganti responderit. « Dixit, inquit, mihi: Sufficit » tibi gratia mea; nam virtus in infirmitate perficitur³. » Ego, inquit, novi: medicus optimus. Ego, inquit, novi in quem tumorem pergat quod volo sanare. Quiesce, adhibeam quod scio. Sufficit tibi gratia mea: non tibi sufficit voluntas tua. Hæc erant utique verba certantis, et in certamine periclitantis, et divinum auxilium postulantis.

IX. Triumphantis autem verba quæ erunt? Verba certantis, dum domus ædificatur: verba triumphantis, cum domus in ultimo dedicatur. « Ubi est, mors, conten- » tio tua? Ubi est, mors, aculeus tuus? Aculeus au- » tem mortis est peccatum⁴. » Sic ista dicebat Apostolus, quasi ipse jam ibi esset. Denique post hæc verba, quæ constat esse de futura perceptione, non de præsentis conflictatione; quandoquidem dicit, tunc fiet: non modo fit, sed tunc fiet. Quid tunc fiet? Sermo qui scriptus est: « Absorpta est mors in victoriam. Ubi est, mors, con- » tentio tua? Ubi est, mors, aculeus tuus⁵? » Tunc fiet

¹ Gen. III, 5. — ² Psal. VI, 4. — ³ I Cor. XII, 9. — ⁴ Id. XV, 55. — ⁵ Florus ad I Cor. XV.

ut nusquam sit aculeus mortis, nusquam possit inveniri peccatum. Quid festinas? Tunc fiet, tunc fiet. Mereatur in te humilitas, ut tunc in te fiat; ne superbia non permittat ut vel tunc in te fiat. Tunc fiet. Modo interim dum pugnas, dum laboras, dum periclitaris, dic, dic: « Di- » mitte nobis debita nostra¹. » Dic omnino dum pugnas, dic, verum dic, ex animo dic: « Si dixerimus quia pec- » catum non habemus, nos ipsos seducimus². » Tu tibi diabolus eris. « Nos ipsos seducimus, et veritas in nobis » non est. « Non enim verum dicimus, dicendo nos non ha- » bere peccatum; cum hic non simus sine peccato. Dica- » mus ergo veritatem, ut aliquando inveniamus securita- » tem. Sit veritas in pugna, ut acquiratur securitas in victoria. Tunc fiet: « Ubi est, mors, aculeus tuus? » « Aculeus enim mortis est peccatum ».

X. Sed de lege præsumis, quia data est tibi lex, et datum est tibi præceptum. Bonum est tibi, ut Spiritus te vivificet, ne littera occidat³. Volo ut velis; sed non sufficit ut velis. Adjuvandus es ut plene velis, et impleas quod velis. Nam vis videre quid valeat sine Spiritu adjuvante littera jubens? Ibi dixit. Cum dictum est: « Ubi » est, mors, aculeus tuus? Aculeus autem mortis est » peccatum: » continuo subjunxit; « Virtus autem peccati » lex⁴. » Quid est, « Virtus peccati lex? » Non mala ju- » bendo, vel bona prohibendo: imo vero mala prohibendo, et bona jubendo. « Virtus autem peccati lex: » quia, « Subintravit, inquit, lex, ut abundaret delictum⁵. » Quid est, ut abundaret delictum? Quia ubi gratia non erat, auxit prohibitio desiderium: et cum quasi de propria præsumitur virtute, factum est grande vitium. Sed quid fecit gratia? « Ubi abundavit peccatum, superabundavit

¹ Matth. VI, 12. — ² I Joan. I, 8. — ³ 2 Cor. III, 6. — ⁴ I Cor. XV, 55. — ⁵ Rom. V, 20.

» gratia. » Venit Dominus ; totum quod de Adam traxisti, totum quod tuis pravis moribus addidisti, totum dimisit, totum delevit ; orationem docuit, gratiam promisit ; certamen indixit, laboranti subvenit, victorem coronavit. « Itaque, inquit Apostolus, Lex quidem sancta, et mandatum sanctum, et justum, et bonum. Quod ergo bonum est, mihi factum est mors ? Absit : Sed peccatum » ut appareat peccatum ¹. » Nam quando non prohiberis, erat : sed non apparebat. « Nam concupiscentiam, » inquit, nesciebam, nisi Lex diceret : Non concupisces. » Occasione igitur accepta, peccatum per mandatum » fellit me, et per illud occidit². » Ecce quid est, « Littera » occidit ³. »

XI. Si vis ergo evadere legem minantem, ad Spiritum fuge adjuvantem. Quod enim lex imperat, fides sperat. Clama ad Deum tuum, adjuvet te. Non remaneas sub littera reus, sed Spiritu suo te adjuvet Deus : ne tibi similis sit superbus Judæus. Cum enim aculeus mortis esset peccatum, virtus autem peccati lex ⁴, quid ageret humana infirmitas, in qua fatigabatur voluntas ? « Velle, » inquit, adjacet mihi, perficere autem bonum non in » venio ⁵. » Quid ergo ageret ? Ecce aculeus mortis peccatum, ecce virtus peccati lex. Sed lex subintravit, ut abundaret delictum ⁶. « Si enim lex posset vivificare, » omnino ex lege esset justitia. Sed conclusit Scriptura » omnia sub peccato⁷. » Quomodo conclusit ? Ne vagareris, ne præcipitareris, ne mergereris ; cancellos tibi fecit lex, ut non inveniendò qua exires, ad gratiam convolares. « Sed conclusit Scriptura omnia sub peccato, ut promissio. » Qui promittit, quod facit promittit, non quod tu facis. Si tu facturus esses, prænuntiator esset Deus, non

¹ Rom. vii, 12, 13. — ² Ibid. 11. — ³ 2 Cor. x, 6. — ⁴ 1 Cor. xv, 56. — ⁵ Rom. vii, 18. — ⁶ Id. v, 20. — ⁷ Galat. iii, 21, 22.

promissor. « Sed conclusit, inquit, Scriptura omnia sub » peccato, ut promissio ex fide Jesu Christi daretur creditibus. » Audi, daretur, Quid superbis ? Audi, daretur. « Quid enim habes, quod non accepisti ¹ ? » Ergo quia aculeus mortis est peccatum, virtus autem peccati lex ; et hoc de bona providentia Dei, ut concluderentur homines sub peccato, et quærerent adiutorem, quærerent gratiam, quærerent Deum, non de sua virtute præsumerent ; ideo et hic cum dixisset : « Aculeus autem » mortis peccatum, virtus autem peccati lex ² : » Quid times ? quid laboras ? quid sudas ? Audi quod sequitur : « Gratias autem Deo, qui dedit nobis victoriam per Dominum nostrum Jesum Christum ³. » Certe tu tibi das victoriam ? « Gratias Deo, qui dedit nobis victoriam » per Dominum nostrum Jesum Christum. »

XII. Ergo cum cœperis laborare pugnans contra concupiscentias carnis, spiritu ambula, spiritum invoca, donum Dei quære. Et si lex in membris repugnat legi mentis tuæ ex parte inferiori, id est, a carne, captivum te tenet sub lege peccati : et hoc emendabitur, et hoc transiet in jura victoriæ. Tu tantum clama, tu tantum invoca. « Oportet semper orare, et non deficere ⁴. » Invoca omnino, invoca adiutorium. Adhuc te loquente, dicit : Ecce adsum. Post intellige, et audis dicentem animæ tuæ : » Salus tua ego sum ⁵. » Cum ergo lex carnis repugnare cœperit legi mentis, et captivum te ducere in lege peccati, quæ est in membris tuis ; orando dic, confitendo dic : « Miser ego homo ⁶. » Quid enim aliud est homo ? » « Quid est homo, nisi quod memor es ejus ⁷ ? » Dic : « Miser ergo homo : » quia nisi venisset Filius hominis ; periisset homo. Exclama in angustiis : « Quis me liberabit

¹ 1 Cor. iv, 7. — ² Id. xv, 56. — ³ Ibid. 57. — ⁴ Luc. xviii, 1. — ⁵ Psal. xxxiv, 3. — ⁶ Rom. vii, 24. — ⁷ Psal. viii, 5.

» de corpore mortis hujus? ubi lex in membris meis re-
 » pugnat legi mentis meæ. Condelector enim legi Dei se-
 » cundum interiorem hominem. Quis me liberabit de
 » corpore mortis hujus?» Si hoc fideliter, si humiliter
 dicis; verissime respondetur: « Gratia Dei per Jesum
 » Christum Dominum nostrum. » Conversi ad Domi-
 num, etc.

SERMO CLXIV¹.

De verbis Apostoli, Gal. vi. *Invicem onera vestra portate.* Et de istis, *Unusquisque onus suum portabit.*
 Contra Donatistas, paulo post habitam Carthagine
 Collationem pronuntiatus.

I. OMNES nos per Apostolum admonet veritas, ut invicem onera nostra portemus: et in eo ipso quo nos admonet, ut invicem onera nostra portemus, quo fructu id faciamus ostendit, adjungens et dicens: « Et sic adimplebitis legem Christi²: » quæ non implebitur, nisi invicem onera nostra portemus. Quæ sint onera ista, et quemadmodum portanda sint, quoniam quidem omnes pro nostris viribus conari debemus implere legem Christi, adjuvante Domino conabor ostendere. Quod me demonstraturum esse proposui, mementote ut exigatis: et cum reddidero, non petatis. Hoc me demonstraturum esse proposui, adjuvante Domino intentionem meam et pro me orationes vestras, quæ sint onera quæ invicem nos

¹ Alias xxii, de verbis Apostoli. — ² Galat. vi, 2.

jubet ut portemus Apostolus, et quemadmodum portanda sint. Hoc si fecerimus, illud ubi fructum posuit, sua sponte consequetur, ut impleamus legem Christi.

II. Dicit aliquis: Obscure enim Apostolus locutus est, ut tu coneris exponere, quæ sint ista onera, vel quemadmodum invicem sustinenda? Est illic quæstio, quæ nos cogit onera distinguere. Et in ipso quippe capitulo lectionis habes ibi positum, « Unusquisque autem proprium onus portabit³. » Jam ergo occurrit sensibus vestris: Si unusquisque onus proprium portabit, quomodo dicit: « Invicem onera vestra portate²? Nisi quia onera distinguenda sunt, ne sibi contraria loqui putetur Apostolus. Non enim longe, non enim in alia Epistola, non enim in hac ipsa longe superius aut inferius; sed in eo ipso loco, ita ut sibi sint eadem verba contigua, utrumque posuit, et quia unusquisque proprium onus portabit, et quod admonuit et hortatus est, ut invicem onera nostra portemus.

III. Alia ergo sunt onera, in quibus unusquisque proprium portat, nec portat cum alio alter, nec projicit in alterum; et alia sunt onera, in quibus recte dicis fratri: Porto tecum, aut porto pro te. Si ergo distinctione opus est, non est facilis intellectus. Contra eos ergo qui putabant posse hominem contaminari peccatis alienis, respondit Apostolus: « Unusquisque onus proprium portabit. » Item contra eos quibus per hoc possit negligentia subintrare, ut quasi securi facti quod non contaminarentur peccatis alienis, neminem curarent corrigere, « Invicem onera vestra portate. » Breviter dictum, breviterque distinctum est, et quantum existimo, manifestationem veritatis, non impedivit. Nam et breviter audistis, et cito intellexistis. Corda vestra non vidi: sed testes cordis voces audivi. Jam ergo tanquam de intellectis securi, ali-

¹ Galat. vi, 5. — ² Ibid. 2.